

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

NGUYỄN THỊ MAI

**VẬN DỤNG PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU
TRƯỜNG HỢP ĐIỂN HÌNH TRONG DẠY HỌC
MÔN GIÁO DỤC CÔNG DÂN Ở CÁC TRƯỜNG THPT
HUYỆN LƯƠNG TÀI, TỈNH BẮC NINH**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2018

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

NGUYỄN THỊ MAI

**VẬN DỤNG PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU
TRƯỜNG HỢP ĐIỂN HÌNH TRONG DẠY HỌC
MÔN GIÁO DỤC CÔNG DÂN Ở CÁC TRƯỜNG THPT
HUYỆN LƯƠNG TÀI, TỈNH BẮC NINH**

Ngành: LL&PPDH Bộ môn Lý luận Chính trị

Mã số: 8.14.01.11

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: TS. NGUYỄN THỊ HƯỜNG

THÁI NGUYÊN - 2018

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan luận văn này do bản thân tôi thực hiện dưới sự hướng dẫn khoa học của **TS. Nguyễn Thị Hương** trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên. Các kết quả nghiên cứu được trình bày trong luận văn là trung thực và chưa từng ai công bố trong bất kỳ công trình nào khác và thông tin trích dẫn trong luận văn đều đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, tháng 5 năm 2018

Tác giả luận văn

Nguyễn Thị Mai

LỜI CẢM ƠN

Được sự giúp đỡ của thầy cô giáo khoa Giáo dục chính trị trường Đại học sư phạm Thái Nguyên, đặc biệt được sự giúp đỡ tận tình của người hướng dẫn khoa học - **T.S Nguyễn Thị Hương** đã giúp em hoàn thành luận văn tốt nghiệp này.

Là học viên khi làm quen với công tác nghiên cứu khoa học, với trình độ nhận thức và năng lực còn hạn chế nên luận văn không tránh khỏi sai sót. Kính mong được sự đóng góp ý kiến giúp đỡ, phê bình của các thầy cô giáo và các bạn đọc để đề đề luận văn được hoàn thiện hơn.

Em xin chân thành cảm ơn!

Thái nguyên, tháng 5 năm 2018

Tác giả luận văn

Nguyễn Thị Mai

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG	v
DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu của đề tài	2
3. Nhiệm vụ nghiên cứu của đề tài	2
4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu của đề tài	3
5. Giả thuyết nghiên cứu	3
6. Phương pháp nghiên cứu của đề tài	3
7. Những đóng góp mới của đề tài	3
8. Kết cấu của đề tài	4
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN CỦA VIỆC VẬN DỤNG PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU TRƯỜNG HỢP ĐIỂN HÌNH TRONG MÔN GIÁO DỤC CÔNG DÂN Ở TRUNG HỌC PHỔ THÔNG	5
1.1. Lịch sử nghiên cứu vấn đề	5
1.1.1. Các công trình nghiên cứu nước ngoài	5
1.1.2. Các công trình nghiên cứu trong nước	7
1.2. Một số vấn đề lý luận về phương pháp nghiên cứu trường hợp điển hình	9
1.2.1. Khái niệm phương pháp dạy học và phương pháp nghiên cứu trường hợp điển hình	9
1.2.2. Đặc trưng và các hình thức của phương pháp nghiên cứu trường hợp điển hình	14

1.3. Ưu, nhược điểm của phương pháp nghiên cứu trường hợp điển hình trong dạy học môn Giáo dục công dân ở các trường THPT.....	16
1.3.1. Ưu điểm của phương pháp nghiên cứu trường hợp điển hình trong dạy học môn Giáo dục công dân ở các trường THPT	16
1.3.2. Nhược điểm của phương pháp nghiên cứu trường hợp điển hình trong dạy học môn Giáo dục công dân ở các trường THPT	17
1.4. Sự cần thiết của việc vận dụng phương pháp nghiên cứu trường hợp điển hình trong dạy học môn Giáo dục công dân ở các trường THPT	19
1.4.1. Vận dụng phương pháp nghiên cứu trường hợp điển hình trong dạy học GDCD ở các trường THPT góp phần nâng cao chất lượng giờ học	19
1.4.2. Vận dụng phương pháp nghiên cứu trường hợp điển hình trong dạy học GDCD ở các trường THPT góp phần nâng cao năng lực cho cả giáo viên và học sinh	20
1.4.3. Vận dụng phương pháp nghiên cứu trường hợp điển hình trong dạy học GDCD ở các trường THPT góp phần quan trọng trong giáo dục đạo đức, ý thức công dân, giáo dục nhân cách cho người công dân mới xã hội chủ nghĩa.....	22
Chương 2. BIỆN PHÁP VẬN DỤNG PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU TRƯỜNG HỢP ĐIỂN HÌNH TRONG DẠY HỌC MÔN GIÁO DỤC CÔNG DÂN Ở CÁC TRƯỜNG THPT HUYỆN LƯƠNG TÀI, TỈNH BẮC NINH	24
2.1. Nguyên tắc đề xuất các biện pháp nhằm nâng cao hiệu quả vận dụng phương pháp nghiên cứu trường hợp điển hình trong dạy học môn Giáo dục công dân ở các trường THPT huyện Lương Tài, tỉnh Bắc Ninh.....	24
2.1.1. Nguyên tắc đảm bảo tính khách quan.....	25
2.1.2. Nguyên tắc đảm bảo tính thực tiễn.....	25
2.1.3. Nguyên tắc đảm bảo tính khả thi và hiệu quả	27
2.2. Những biện pháp chủ yếu nhằm nâng cao hiệu quả vận dụng phương pháp nghiên cứu trường hợp điển hình trong dạy học môn Giáo dục công dân ở các trường THPT huyện Lương Tài, tỉnh Bắc Ninh.....	28

2.2.1. Nâng cao nhận thức cho giáo viên và học sinh về vai trò của phương pháp nghiên cứu trường hợp điển hình trong dạy học môn Giáo dục công dân ở các trường THPT huyện Lương Tài, tỉnh Bắc Ninh.....	28
2.2.2. Xây dựng quy trình dạy học vận dụng phương pháp nghiên cứu trường hợp điển hình trong dạy học môn Giáo dục công dân theo định hướng năng lực	30
2.2.3. Kết hợp linh hoạt các phương pháp dạy học nhằm nâng cao hiệu quả vận dụng phương pháp nghiên cứu trường hợp điển hình trong dạy học môn Giáo dục công dân	33
2.2.4. Đổi mới hoạt động kiểm tra, đánh giá nhằm phát huy tính tích cực, sáng tạo của người học	38
2.2.5. Đảm bảo những điều kiện vật chất trong quá trình vận dụng phương pháp nghiên cứu trường hợp điển hình vào dạy học môn Giáo dục công dân	41
Chương 3. ĐỀ XUẤT QUY TRÌNH VẬN DỤNG PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU TRƯỜNG HỢP ĐIỂN HÌNH TRONG DẠY HỌC MÔN GIÁO DỤC CÔNG DÂN Ở CÁC TRƯỜNG THPT HUYỆN LƯƠNG TÀI, TỈNH BẮC NINH.....	44
3.1. Vài nét về đặc điểm các trường THPT ở huyện Lương Tài, tỉnh Bắc Ninh.....	44
3.1.1. Khái quát đặc điểm tự nhiên, xã hội huyện Lương Tài, tỉnh Bắc Ninh.....	44
3.1.2. Khái quát đặc điểm các trường THPT trên địa bàn huyện Lương Tài, tỉnh Bắc Ninh.....	45
3.2. Đề xuất quy trình vận dụng phương pháp nghiên cứu trường hợp điển hình trong tổ chức dạy học môn GDCD ở các trường THPT huyện Lương Tài, tỉnh Bắc Ninh.....	48
3.2.1. Nghiên cứu, rà soát cấu trúc, nội dung chương trình sách giáo khoa môn GDCD.....	48
3.2.2. Lựa chọn bài học và xác định mục tiêu.....	50
3.2.3. Thiết kế các hoạt động dạy học vận dụng phương pháp nghiên cứu trường hợp điển hình	52

3.2.4. Xây dựng công cụ đánh giá	53
3.2.5. Thực nghiệm tổ chức dạy học	60
3.3. Thực nghiệm sư phạm (vận dụng phương pháp nghiên cứu trường hợp điển hình ở các trường THPT huyện Lương Tài, tỉnh Bắc Ninh)	61
3.3.1. Kế hoạch thực nghiệm	61
3.3.2. Nội dung thực nghiệm	62
3.3.3. Kết quả thực nghiệm.....	63
3.3.4. Một số vấn đề đặt ra trong vận dụng phương pháp nghiên cứu trường hợp điển hình ở các trường THPT huyện Lương Tài, tỉnh Bắc Ninh	74
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ.....	81
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	83
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

GV	Giáo viên
GD&ĐT	Giáo dục và đào tạo
GDCD	Giáo dục công dân
GQVĐ	Giải quyết vấn đề
HĐND	Hội đồng nhân dân
HN&GD	Hôn nhân và gia đình
HS	Học sinh
NCTHĐH	Nghiên cứu trường hợp điển hình
NL	Năng lực
NXB	Nhà xuất bản
PP NCTHĐH	Phương pháp nghiên cứu trường hợp điển hình
PPDH	Phương pháp dạy học
PPNCTH	Phương pháp nghiên cứu tình huống
SGK	Sách giáo khoa
THPT	Trung học phổ thông
UBND	Ủy ban nhân dân

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1.	Thang đo năng lực năng lực hợp tác trong phát hiện, nhận diện vấn đề và năng lực giải quyết vấn đề của học sinh - bước đầu xây dựng.....	54
Bảng 3.2.	Thang đo năng lực GQVĐ	57
Bảng 3.3:	Kết quả kiểm tra 1 tiết của lớp thực nghiệm và lớp đối chứng của trường THPT Lương Tài 1	64
Bảng 3.4:	Kết quả kiểm tra 1 tiết của lớp thực nghiệm và lớp đối chứng của trường THPT Lương Tài 2	66
Bảng 3.5:	Kết quả kiểm tra 1 tiết của lớp thực nghiệm và lớp đối chứng trường THPT Lương Tài 1	69
Bảng 3.6:	Kết quả kiểm tra 1 tiết của lớp thực nghiệm và lớp đối chứng trường THPT Lương Tài 2.....	72